Ya düşler hayattan daha gerçekse?

Yazan: Özlem Toprak

Düş Yolcusu
Ian McEwan
Resimleyen: Anthony Browne
Türkçeleştiren: Kıymet Erzincan Kına
Yapı Kredi Yayınları, 124 sayfa

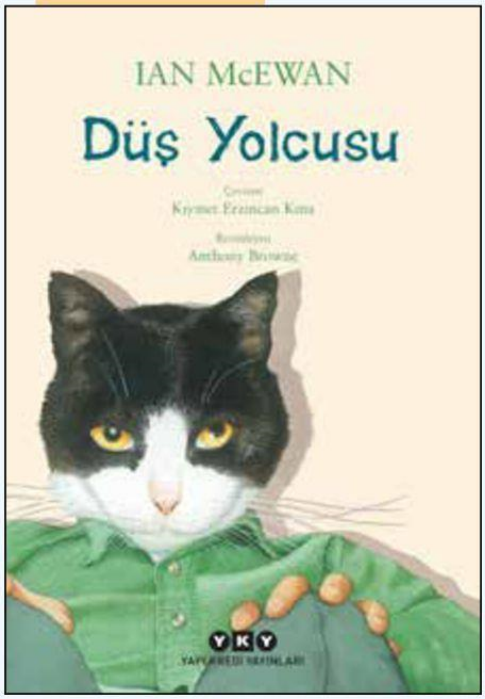

"Bu kitapta, Peter'ın kafasında geçen bazı tuhaf serüvenleri bulacaksınız, hem de nasıl yaşandılarsa aynen o şekilde yazılmış olarak."

Çocukluğumuzun en özel yönlerinden biri de hayal kurma yeteneğimiz olsa gerek. Sonradan en gerçekçi olanımız bile mutlaka küçük yaşlarda düşlere dalmanın mutluluğunu yaşamıştır. Çağdaş İngiliz edebiyatının usta yazarı Ian McEwan, *Düş Yolcusu (TheDaydreamer)* kitabında bizi hayal kurmayı günün en önemli faaliyetine çevirmiş on yaşındaki Peter ile tanıştırıyor. Antony Browne'nın resimlediği ve Kıymet Erzincan Kına'nın çevirdiği kitap, 2000 yılında Say Yayınlarından çıkan baskısının ardından, yazarın diğer kitaplarını da basan Yapı Kredi Yayınları tarafından okurla buluşturuldu.

Her iyi çocuk kitabı için biraz da yetişkinlere hitap ettiği söylenir. Ama bahsi geçen, edebiyatın incelikli bir kalemiyse, çocuk kitabının aslında çocukları da kapsayan bir edebiyat eseri olduğunu biliriz. Zaten McEwan da bu kitap için özel olarak yazdığı sonsözde "bir çocuk hakkında, çocukların anlayabileceği dilde, ama yetişkinler için yazmanın daha iyi olduğunu düşündüğünü" belirtmiş.

KENDİ VE DİĞERLERİ

Peter, pek çok açıdan yaşıtı çocuklardan çok da farklı görünmüyor. Her ikisi de çalışma hayatının koşturmacası içinde olan anne-babası Viola ve Thomas Fortune ve kendisinden üç yaş küçük kız kardeşi Kate ile birlikte yaşayan, her gün kız kardeşiyle aynı okula giden bir çocuk o. Ama Peter'ın, çoğu insanın onu "zor" bulmasına sebep olan bir özelliği var; çok sessiz bir çocuk olduğu için kendisini yakından tanımayanlar tarafından aptal ya da ilgisiz damgası yiyor. Öte yandan kendisiyle baş başa kalmaktan, saatlerce, günlerce odasında hayallere dalmaktan hoşlanıyor. Bu noktada yazar, yarattığı karakter aracılığıyla sahici iletişimin değerini vurguluyor: *"Aslında insanlar daha az birlikte olsalardı veya başkalarını daha az*

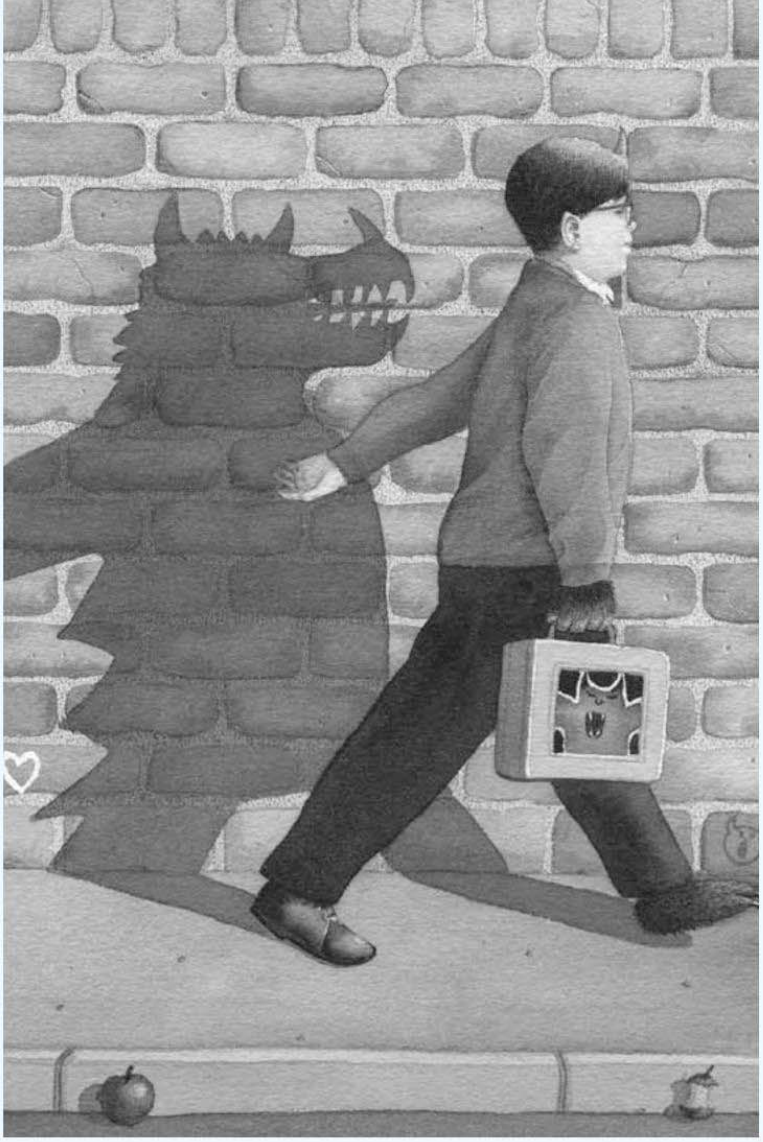

bir araya getirselerdi ve her gün, kim olduklarını ya da olabileceklerini anımsayarak birazcık kendilerine zaman ayırabilselerdi, dünya daha mutlu bir yer olabilir ve hiç savaş çıkmayabilirdi."

Pek çok kavram gibi günümüzde, empati de içi boşalan sözcüklerden birine dönüştü. İşte *Düş Yolcusu,* kendisini başkasının yerine koymanın, o varlığın düşünce ve duygularını gerçek anlamda anlamanın ne demek olduğunu anımsatıyor hepimize.

Ian McEwan, *Düş Yolcusu*'nu birbiriyle bağlantılı yedi öykü şeklinde kurgulamış ve söz hakkını tamamen Peter'e bırakırken tatlı bir oyuna başvurmuş: *"Peter büyüdükçe şunun farkına vardı: İnsanlar kafanın içinde olup bitenleri bilmiyorsa, sen de bunu anlamalarını istiyorsan, en iyi yöntem onlara her şeyi anlatmaktır. İşte bu yüzden, pencereden dışarı bakarken ya da sırtüstü yatıp gökyüzünü seyrederken aklından geçen şeylerin bir kısmını yazmaya başladı. Büyüdüğünde bir mucit ve öykü yazarı oldu ve mutlu bir yaşam sürdü. Bu kitapta, Peter'ın kafasında geçen bazı tuhaf serüvenleri bulacaksınız, hem de nasıl yaşandılarsa aynen o şekilde yazılmış olarak."*

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Bundan sonrasında yazarın müthiş edebiyat dili ve kurgu becerisi eşliğinde Peter'ın, kız kardeşi Kate'in oyuncak bebeklerinin canlandığı, evin yaşlı kedisi William ile ruh değiştirdiği, yok edici bir kremle insanları ortadan kaldırdığı, kendini bir bebeğin ve bir yetişkinin bedeninde bulduğu maceralarına eşlik ediyoruz.

İnsanın zorlu ikilemleri, ruhunun gizemleri, türlü erdemler karşısındaki sınavlarına odaklanan sarsıcı romanlarıyla tanınan Ian McEwan 1948'de İngiltere'de doğdu. Sussex Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı eğitiminin ardından East Anglia Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı üzerine yüksek lisansını tamamladı. İlk öykü kitabı *First Love, LastRites* (1976; *İlk Aşk, Son Törenler,* Ayrıntı Yayınları, 2004) ile Somerset-Maugham Ödülü'nü kazandı. Üç kere Booker Ödülü'ne aday gösterilen yazar bu ödülü 1988'de *Amsterdam* (1988; *Amsterdam'da Düello,* Can Yayınları, 2000) ile kazandı. 2006'da *Saturday (Cumartesi)* adlı romanıyla James Tait Black Anı Ödülü'nü kazandı. Son olarak *Sahilde* adlı romanıyla İngiliz Kitap Ödülleri Yılın En İyi Kitabı ve Yılın En İyi Yazarı ödüllerine layık görülen yazarın Yapı Kredi'den yayınlanmış *Bir Parmak Bal, Cumartesi, Çocuk Yasası, Fındık Kabuğu, Masumiyet ya da Özel İlişki* kitapları bulunuyor.

Kabadayı arkadaşı karşısında kabul edildikçe yayılan zulmü yenen ama zalime dönüşmeme sınavı de veren, eve gelen hırsızı alt edebilen bu çocuk bizlere o kadar çok şey öğretiyor ki... En çok da hayallerimize saygı duymayı hatırlıyoruz. ■

Dilin akıcılığı	★★★★★
Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★☆
Redaksiyonun titizliği	★★★★☆